

Aan:	de gemeenteraad	Van team:	
Portefeuillehouder:	Peter de Vrij	Adviseur:	Henny Kaag
		E-mail:	h.kaag@denhelder.nl
Betrokken portefeuillehouder:	Peter van Diepen		
Classificatie:	Openbaar	Kenmerk:	0000250653
		Datum voorstel:	
Onderwerp:	Voorstel tot vaststellen subsidiebeleid		

Publiekssamenvatting:

De gemeenteraad wordt gevraagd het geactualiseerde subsidiebeleid vast te stellen, met een nieuwe Algemene Subsidieverordening (ASV) en Afwegingskader Subsidiebeleid. Dit beleid versterkt de koppeling tussen subsidies en maatschappelijke doelen, verbetert de transparantie en verlaagt administratieve lasten. Belangrijke wijzigingen zijn de aangepaste termijnen voor de aanvraag en de verantwoordingseisen. Het beleid is gebaseerd op aanbevelingen van de Rekenkamer en feedback van betrokken partijen. De nieuwe regels gelden na vaststelling voor de subsidieaanvragen vanaf 2026.

Geadviseerd besluit:

1. de Algemene Subsidieverordening Den Helder, zoals opgenomen in de bijlage, vast te stellen;
2. het Afwegingskader Subsidiebeleid, zoals opgenomen in de bijlage, vast te stellen.

Aanleiding en context

Uit het onderzoek in opdracht van de gemeentelijke Rekenkamer naar het subsidiebeleid en de uitvoering daarvan (bijlage) kwamen medio 2023 drie hoofdconclusies:

1. De gemeente heeft, met het verstrekken van subsidies, onvoldoende zicht op het realiseren van maatschappelijke doelen bij de meeste verstrekte subsidies.
2. De raad stelt de Algemene subsidieverordening (ASV) vast, maar er zijn geen kaders wanneer het subsidie-instrument moet worden ingezet en hoe de verbinding tussen subsidies en doelen te borgen.
3. Het is voor de raad niet goed te toetsen of de subsidies goed zijn verstrekt.

De raadscommissie Bestuur en Middelen heeft op 23 september 2024 de raadsinformatiebrief Subsidiebeleid besproken. Een aantal commissieleden heeft ideeën en wensen meegegeven die betrokken zijn in de voorbereiding van dit voorstel. Dit raadsvoorstel beoogt de vaststelling van de Algemene subsidieverordening Den Helder en het Afwegingskader Subsidiebeleid in lijn met hetgeen is besproken in de raadscommissie en door de Rekenkamercommissie geadviseerd.

Doelen en resultaten

Een samenhangend een breed gedragen subsidiebeleid leidt tot minder administratieve lasten en transparantie in subsidieverstrekking.

Kaders en omstandigheden

Algemene wet bestuursrecht (titel 4.2). Dit betreft een serie bepalingen die de wetgever heeft vastgesteld voor subsidieverstrekking. Gemeenten hebben echter aanvullend een eigen regelgeving (verordening of nadere regels) nodig die nader regelt voor welke activiteiten de gemeente subsidie verstrekt. Daarbij kan de

gemeentelijke wetgever in de eigen verordening of nadere regels bepaalde onderdelen van titel 4.2 wel of niet nader uitwerken (zoals het subsidieplafond).

De Subsidieregeling sociaal domein sluit aan op de bepalingen van de nieuwe ASV.

Argumenten en alternatieven

Conclusies Rekenkamer Den Helder

Dit voorstel is in lijn met de conclusies van de Rekenkamer, zoals die in de aanleiding al zijn weergegeven. Met de Subsidieregeling sociaal domein, de aangepaste subsidieparagraaf, actuele beleidskaders en een werkproces in lijn met het Afwegingskader Subsidiebeleid is voor college en raad te monitoren met welke subsidies wordt bijgedragen aan welke maatschappelijke doelen.

In het afwegingskader is weergegeven wanneer er gekozen kan worden voor de inzet van het subsidie instrument. Met de beleidskaders en de subsidieregelingen is de verbinding tussen doelen en subsidies geborgd.

Het subsidieregister geeft inzicht welke subsidies voor welke doelen worden verstrekt. 2024 is het eerste subsidiejaar waarover de subsidieontvangers gepubliceerd zullen worden. In 2025 kan daarin de koppeling aan de doelstellingen worden gemaakt. De ASV en de subsidieregeling(en) worden tenminste eens in de vijf jaar geëvalueerd op hun maatschappelijk effect.

Algemene subsidieverordening (ASV)

Met de ASV worden algemene regels voor subsidieverstreking vastgesteld. De nieuwe ASV heeft een wat andere indeling dan de huidige verordening omdat de modelverordening van de VNG als uitgangspunt is genomen. In een bijlage bij dit raadsvoorstel is een tabel gevoegd waarin per artikel van de huidige verordening is aangegeven waar de desbetreffende bepalingen zijn opgenomen in de nieuwe verordening en wat er is vervallen of gewijzigd.

Voor de actualisatie van de Algemene subsidieverordening zijn de subsidiepartners naar hun ervaringen gevraagd. De bevindingen waren divers. Het meest gedeelde punt was dat de openstelling van de aanvraag in juni vroeg in het jaar is, terwijl de gemeente pas uiterlijk december na de vaststelling van de begroting besluit op de aanvraag. Ook in het gemeentelijk werkproces is het niet praktisch dat de aanvragen moeten binnenkomen terwijl de besluitvorming over de kadernota nog loopt. In de ASV is daarom de aanvraagperiode naar augustus/september verschoven.

De nieuwe ASV biedt het college de mogelijkheid tot het vaststellen van subsidieregelingen, waarin de te subsidiëren doelstellingen worden vastgelegd binnen de door de raad gestelde (financiële en beleidsmatige) kaders. Dit is nieuw, want voorheen kon het college de activiteiten in de aanvraag niet wegen. De subsidieregelingen bieden het college ook de mogelijkheid om aan vastgestelde uitvoeringsplannen of programma's nadere regels voor de uitvoering via het instrument subsidies te stellen.

Nieuw in de ASV is dat in plaats van de gemeenteraad het college de mogelijkheid heeft om subsidieplafonds vast te stellen. Deze bevoegdheid lag eerder bij de gemeenteraad. Voor het college blijft de programmabegroting het kader bij het bepalen van de hoogte van het subsidieplafond. Afwijken daarvan, kan alleen binnen de spelregels vastgelegd in de wettelijke regels begroting (BBV) en de gemeentelijke financiële verordening. In de planning en controlcyclus wordt hierop verantwoording afgelegd. Wanneer de bevoegdheid bij de gemeenteraad blijft, zal de gemeenteraad besluiten moeten nemen tot aanpassing van een subsidieplafond zoals opgenomen in de paragraaf Subsidies van de begroting. Bijvoorbeeld wanneer binnen in de uitvoering van een doelstelling het beschikbare budget anders tussen inkoop en subsidies of tussen (sub)doelstellingen moet worden verdeeld.

Het college zal de Subsidieregeling sociaal domein (bijlage) vaststellen. Deze regeling maakt inzichtelijk op welke wijze gebruik zal worden gemaakt van de subsidieregeling als instrument.

In de huidige ASV is opgenomen dat subsidie tot € 50.000 direct kan worden vastgesteld. Het bedrag van € 50.000 is destijds gekozen om te zorgen voor minder administratieve en financiële lasten voor subsidieontvangers en de gemeente. In de nieuwe ASV is dit bedrag verlaagd naar € 20.000. Uit onderzoek blijkt dat dit voor de gemeente niet tot substantieel meer vaststellingaanvragen zal leiden. Tegelijkertijd biedt het wel meer mogelijkheid op controle op de besteding van bedragen die een relatief groot aandeel vormen van de beschikbare middelen.

Zowel subsidieontvangers als de accountant van de gemeente vonden onduidelijk wat precies van subsidieontvangers wordt verwacht in de verantwoording met een accountantsverklaring. Om die reden is gekozen voor een nieuwe formulering. Er wordt nu aan ontvangers van een subsidie vanaf € 75.000 (voorheen € 125.000) gevraagd om een rapport van feitelijke bevindingen van een onafhankelijk accountant waarin wordt gespecificeerd waaraan de verleende subsidie is besteed.

Nieuw in de ASV is dat het college kan bepalen dat een subsidieontvanger een egalisereserve mag of moet vormen. De reserve wordt gevormd uit exploitatieoverschotten om eventuele toekomstige tekorten op te vangen. De mogelijkheid is er alleen voor subsidieontvangers die meerdere jaren subsidie ontvangen met een jaarlijks bedrag van meer dan € 75.000. Een andere subsidieontvanger mag er ook zelf om vragen.

Afwegingskader Subsidiebeleid

Het Afwegingskader komt tegemoet aan de eerste aanbeveling van de rekenkamer: stel subsidiebeleid op met een afwegingskader waarmee de gemeentelijke organisatie kan bepalen wanneer het subsidie-instrument ingezet kan worden en wanneer niet of een ander instrument.

Het beschrijft hoe het subsidiegebouw in Den Helder juridisch is ingericht en geeft inzicht in de wijze waarop de raad kan controleren of het subsidie-instrument op de juiste wijze wordt toegepast

Punten uit de commissie Bestuur en Middelen die hierboven niet zijn genoemd

Aandacht is gevraagd dat in het proces van beoordeling van subsidieaanvragen belangenverstrengeling moet worden voorkomen. Ook in het subsidiebeleid is de algemene wet- en regelgeving rond ambtelijke en bestuurlijke integriteit van toepassing. In de uitvoering kan bovendien alleen worden gehandeld binnen de vastgestelde kaders. Met het Afwegingskader Subsidiebeleid en de Subsidieregeling sociaal domein is dit verder uitgewerkt.

Artikel 6 lid 2 ASV kan overlap van subsidies voorkomen omdat aanvragers een dekkingsplan voor de kosten van de activiteiten bij de aanvraag moeten aanleveren. Dit wordt meegewogen in de afweging, terwijl bovendien de gemeentelijke bijdrage gemaximeerd kan worden in de besluitvorming.

Het subsidiebeleid gaat niet in op de gemeentelijke fondsen- en subsidiewerving, maar richt zich op de subsidieverstrekking. Bijdragen van een andere overheid die via subsidies worden doorgegeven moeten voldoen aan de voorwaarden die door die andere overheid worden gesteld. Deze voorwaarden zal het college in een nadere uitwerking toevoegen aan een subsidieregeling of opnemen in de verleningsbeschikking. Ook deze verleende subsidies worden verantwoord in de subsidieparagraaf.

In de komende periode zal ook een subsidieregeling worden gemaakt voor de middelen die al beschikbaar zijn voor incidentele gebiedsgerichte bewonersactiviteiten. Ook de subsidieontvangers binnen die regeling worden in het subsidieregister opgenomen met de ontvangen bijdrage en het doel. Die regeling moet meer bekendheid gaan geven aan deze laagdrempelige subsidiemogelijkheid en de daarbij behorende criteria.

De doelstellingen in de Subsidieregeling sociaal domein moeten het beoogde maatschappelijk effect weergeven, maar kunnen niet als concrete prestatie worden geformuleerd. Het subsidie-instrument is juridisch namelijk niet het juiste instrument om concrete prestaties of resultaten af te dwingen. Waar het maatschappelijk effect scherper kan worden omschreven, is daar ten opzichte van de regiovisie een slag gemaakt. Op basis van de ervaringen in het komende subsidiejaar zal het college de regeling verder aanscherpen/verduidelijken waar nodig.

Adviesraad Sociaal Domein

De subsidieregeling sociaal domein is met de Adviesraad Sociaal Domein (ASD) besproken. De ASD heeft haar advies naar het college gestuurd (bijlage). Naar aanleiding van de opmerkingen van de ASD:

- De gemeente mag een VOG verplichten bij inkoop. Bij subsidieverlening mogen in beginsel alleen vereisten worden gesteld die direct verband houden met de subsidiedoelstellingen. Wanneer het relevant en passend is bij de specifieke doelrealisatie van een subsidiedoelstelling om aanvullende vereisten te stellen, zoals een VOG, kan bij subsidieverlening worden opgenomen;
- Hierboven is aangegeven dat dubbelingen kunnen worden voorkomen;
- Artikel 9d is aangepast.

Duurzaamheid

n.v.t.

Bestuurlijke vernieuwing

Het Afwegingskader Subsidiebeleid is opgebouwd uit beleid waaraan in andere beleidskaders, de programmabegroting en in verordeningen richting is gegeven.

De concept-subsidieregeling is besproken met een aantal subsidiepartners. De feedback is meegenomen in de voorbereiding.

Financiële consequenties

Het vaststellen van de ASV en het afwegingskader heeft geen directe financiële consequenties. Het financiële kader voor het verlenen van subsidies is de programmabegroting. De ASV geeft de algemene juridische regels voor het verstrekken van subsidies.

Uitvoering en Planning

De ASV zal na vaststelling door de gemeenteraad worden bekendgemaakt en gepubliceerd, zodat deze tijdig voor het openstellen van de regeling in werking treedt. Er is dan voldoende tijd om hier in de subsidieaanvragen voor 2026 rekening mee te houden.

Communicatie

Subsidieontvangers is twee jaar geleden feedback gevraagd op de werking van de vastgestelde ASV. Deze feedback is betrokken bij de voorbereiding van deze nieuwe ASV. Het concept van de ASV en de Subsidieregeling sociaal domein zijn besproken met een aantal subsidieontvangers. Ook deze feedback heeft geleid tot verdere verbetering.

De ASV en de Subsidieregeling sociaal domein worden via de gebruikelijke kanalen bekendgemaakt en gepubliceerd.